

Bruxelles, den 21. november 2023
(OR. en)

15732/23

DEVGEN 214
RELEX 1358
ACP 121
SUSTDEV 150
DIGIT 270
ENV 1341
CLIMA 576
SOC 810

RESULTAT AF DRØFTELSENE

fra: Generalsekretariatet for Rådet

dato: 21. november 2023

til: delegationerne

Tidl. dok. nr.: 15128/23

Vedr.: En social, grøn og digital omstilling
– Rådets konklusioner (den 21. november 2023)

Vedlagt følger til delegationerne Rådets konklusioner om en social, grøn og digital omstilling som godkendt af Rådet på 3985. samling den 21. november 2023.

Rådets konklusioner om en social, grøn og digital omstilling

1. Rådet bekræfter på ny Den Europæiske Unions og dens medlemsstaters tilslutning til 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling og dens verdensmål for bæredygtig udvikling (SDG'er) som vores kollektive, universelle og udelelige køreplan for en bæredygtig og fredelig fremtid. Rådet bekræfter endvidere på ny de tilsagn, der er indeholdt i Rådets konklusioner af 27. juni 2023 om EU midtvejs i gennemførelsen af 2030-dagsordenen, samt den politiske erklæring fra SDG-topmødet 2023. I den forbindelse understreger Rådet relevansen af EU's første frivillige revision, der blev forelagt på FN's Politiske Forum på Højt Niveau vedrørende Bæredygtig Udvikling den 19. juli 2023, som et konkret udtryk for EU's faste engagement i bæredygtig udvikling både i EU som hoveddrivkraft bag EU's tiltag og globalt ved at støtte partnerlandene i deres gennemførelsesbestræbelser.
2. Rådet minder om den nye europæiske konsensus om udvikling og fremhæver EU's og dets medlemsstaters ledende rolle i en sammenhængende, omfattende og effektiv gennemførelse af alle tre dimensioner af 2030-dagsordenen – den økonomiske, den sociale og den miljømæssige – på en afbalanceret og integreret måde med respekt for dens vejledende principper om deltagelse, gennemsigtighed, ansvarlighed og tilsagnet om, at ingen må lades i stikken, og forankret i en menneskerettighedsbaseret tilgang.
3. Rådet understreger, at bæredygtig udvikling i øjeblikket bremses af en international kontekst med dyb usikkerhed og en ny geopolitisk dynamik. I et tæt forbundet globalt samfund forværres klimakrisen og den miljømæssige krisesituation af chok og konflikter som f.eks. covid-19-pandemien og den russiske angrebskrig mod Ukraine, hvilket fører til destabilisering af det geopolitiske landskab, forværring af de globale udfordringer og øget sårbarhed med en mærkbar indvirkning på udviklingslandene. Rådet noterer sig med bekymring konklusionerne i den globale rapport om bæredygtig udvikling¹ om, at det går tilbage med hensyn til verdensmålene for bæredygtig udvikling og indekset for menneskelig udvikling, som bringer det internationale samfund længere væk fra opfyldelsen af 2030-dagsordenen og hæmmer bæredygtige og inklusive omstillinger.

¹ <https://sdgs.un.org/gsdrgsdr2023>.

4. Rådet anerkender, at den grønne og den digitale omstilling inden for den ramme, der foreslås i 2030-dagsordenen, bør fremme de strukturelle ændringer, der er nødvendige for at nå verdensmålene for bæredygtig udvikling og målene i Parisaftalen om klimaændringer og den globale Kunming-Montreal-ramme for biodiversitet. Disse omstillinger og den indbyrdes sammenhæng mellem dem har potentiale til i forening at skabe bæredygtige, retfærdige, inklusive og konkurrencedygtige internationale forbrugs- og produktionsmodeller, der er mere menneskecentrerede, ressourceeffektive og miljøvenlige, og som fremmer en cirkulær økonomi og naturbaserede løsninger, der styrker konnektivitet, innovation og økonomisk omstilling. Hvis der udformes sammenhængende omstillingspolitikker på tværs af sektorer, som tager hensyn til partnerlandenes interesser samt sociale aspekter, frihandel, iværksætteri og gunstige politikker for virksomhedsudvikling, vil disse omstillinger kunne skabe formelle, anstændige job af høj kvalitet med høj merværdi og samtidig fremme ligestilling, social inklusion og udryddelse af fattigdom.
5. Rådet fremhæver navnlig, at den stigende fattigdom og ulighed i og mellem landene udgør en trussel mod bæredygtig udvikling. Det hindrer langsigtet økonomisk stabilitet og grøn og inklusiv vækst, påvirker sundhed, fødevare- og ernæringssikkerhed, uddannelse, ligestilling mellem kønnene og styrkelse af kvinders og pigers indflydelse og status, ødelægger den sociale samhørighed, undergraver den institutionelle legitimitet og skader miljøet. Desuden er uligheder, fattigdom og social udstødelse vigtige årsager til social uro, politisk ustabilitet og konflikter.
6. For ikke at lade nogen i stikken, udnytte fordelene ved den grønne og den digitale omstilling og sikre, at de er retfærdige, bæredygtige, modstandsdygtige, transformative og inklusive, bør en stærk og positiv social dagsorden styrkes og fremmes i samarbejde med partnerlandene. Rådet understreger, at denne samlede tilgang, der er baseret på den sociale, den grønne og den digitale omstilling, afspejler EU's værdier, sigter mod at styrke partnerlandenes autonomi og giver EU-partnerskabet merværdi.

7. Denne sociale dagsorden vil navnlig indebære en styrkelse af politikkerne på områderne uddannelse, herunder teknisk og erhvervsrettet uddannelse, sundhed, anstændigt arbejde, social beskyttelse og adgang til grundlæggende offentlige tjenester af høj kvalitet, navnlig bl.a. vand, sanitet og hygiejne. Den vil være styret af principperne om en ramme for en retfærdig omstilling for alle samt udryddelse af fattigdom og mindske af uligheder, fremme af ligestilling mellem kønnene og styrkelse af kvinders og pigers indflydelse og status, unges deltagelse og indflydelse og inklusion af personer med handicap. Denne sociale dagsorden vil også være baseret på politikkoherens, god regeringsførelse og en menneskerettighedsbaseret tilgang og omfatte politikker, der anerkender, mindsker og omfordeler ulønnet omsorg og belønner og repræsenterer betalt omsorgsarbejde. Rådet minder om de tilsagn, der er fastsat i forordningen om oprettelse af instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde – et globalt Europa, om at mindst 20 % af den officielle udviklingsbistand, der finansieres under instrumentet, skal gå til social inklusion og menneskelig udvikling, og at ligestilling mellem kønnene skal være hovedmål eller væsentligt mål i mindst 85 % af de nye tiltag, der gennemføres.
8. Styrkelse af den sociale samhørighed og lettere adgang til grundlæggende sociale ydelser og social beskyttelse mindsker fattigdom og ulighed og har potentiale til at fremme nye sociale kontrakter og social inklusion på verdensplan. Det er derfor afgørende at støtte udviklingen af nationale sociale beskyttelsessystemer for alle medlemmer af samfundet for at øge de sociale og økonomiske muligheder for en retfærdig omstilling og sikre, at ingen lades i stikken, samt støtter reformer, der fører til effektive, ansvarlige og gennemsigtige institutioner, inklusive politikker, god regeringsførelse, retsstatsprincippet og adgang til domstolsprøvelse.
9. Rådet understreger betydningen af at gennemføre SDG 10 – "Vi skal reducere ulighed i og mellem lande". Rådet påpeger, at overvågning af og rapportering om uligheder er afgørende. I den forbindelse hilser Rådet Europa-Kommissionens ulighedsmarkør (I-markør) og brugen af vurderinger af den fordelingsmæssige virkning velkommen. Rådet anbefaler også den bredest mulige anvendelse af ulighedsmarkøren, bl.a. i Team Europe-initiativerne og med hensyn til Global Gateway, og tilskynder medlemsstaterne til at anvende den. Desuden påpeger Rådet betydningen af Team Europe-initiativerne om bekæmpelse af uligheder (ligestillingsflagskibe) og opfordrer Kommissionen til at fremme yderligere initiativer på dette område. Det gentager også relevansen af dagsordenen for bedre regulering, herunder konsekvensvurdering af lovgivning for at styrke en udviklingsvenlig politikkoherens.

10. Rådet minder om, at EU er fast besluttet på at fremme en menneskerettighedsbaseret tilgang, der omfatter alle menneskerettigheder, uanset om det er borgerlige, kulturelle, økonomiske, politiske eller sociale rettigheder, og som skal være kernen i alle initiativer med forbindelse til verdensmålene. Det fremhæver, at gennemførelsen af menneskerettighederne bidrager til at mindske fattigdom og ulighed og til at nå alle verdensmålene for bæredygtig udvikling. Det er fortsat en prioritet at overholde, beskytte og fremme menneskerettighederne, herunder arbejdstagerrettighederne, demokrati og retsstatsprincippet.
11. Rådet understreger betydningen af at gennemføre SDG 16 – "Fred, retfærdighed og stærke institutioner" – da fremme af fredelige, modstandsdygtige, retfærdige og inklusive samfund, lettere adgang til domstolsprøvelse for alle og opbygning af effektive, ansvarlige og gennemsigtige institutioner er en forudsætning for bæredygtig udvikling. Rådet minder om sine konklusioner af 19. maj 2017 om operationalisering af sammenhængen mellem humanitær bistand og udviklingsbistand, hvori det opfordrer til at følge princippet om ikke at forvolde skade og understreger behovet for at vedtage en mere kontekstbestemt og fleksibel tilgang til planlægning for så vidt angår udviklingstiltag i skrøbelige og konfliktfyldte situationer.
12. Rådet gentager sin støtte til velfærdsøkonomien², som er central for 2030-dagsordenen, og til initiativet Beyond GDP. Begge dele indebærer et ikkelineært og flerdimensionalt udviklingskoncept, der går videre end de rent økonomiske parametre.
13. Rådet bekræfter på ny EU's stærke engagement i en styrkelse af civilsamfundet, herunder kvinderettighedsorganisationer og feministiske bevægelser, organisationer, der arbejder for børns rettigheder og rettigheder for personer med handicap, menneskerettighedsforkæmpere og arbejdsmarkedets parter samt et gunstigt og tilgængeligt miljø for civilsamfundet. Det understreger betydningen af støtte til partnerlande med henblik på at styrke de demokratiske processer, den sociale dialog og systemer for ansvarlighed. Det understreger betydningen af at støtte civilsamfundsorganisationernes evne til at bidrage til gennemførelsen af 2030-dagsordenen som selvstændige aktører inden for god regeringsførelse og udvikling samt civilsamfundets deltagelse i politikudformning og beslutningstagning.

² Rådets konklusioner om velfærdsøkonomi (EUT C 2019 af 400/09, ST 13432/19 + COR 1 (da)).

14. Rådet påpeger betydningen af dagsordenen for udviklingseffektivitet og fremhæver, at den sociale, den grønne og den digitale omstilling kræver en betydelig og holdbar mobilisering af finansielle ressourcer. I overensstemmelse med Addis Abeba-handlingsplanen bemærker Rådet, at:
- a. officiel udviklingsbistand sammen med andre finansieringskilder fremmer langsigtet bæredygtig og inklusiv vækst og fortsat er en yderst relevant finansierings- og ekspertisekilde for partnerlandene. Den er pålidelig og spiller en katalysatorrolle i transformativ udviklingsprocesser og opfyldelsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling, hvilket gør det muligt at mobilisere nationale og internationale ressourcer fra offentlige og private kilder,
 - b. EU støtter partnerlandene i at forbedre deres forvaltning af offentlige finanser med særlig fokus på mobilisering af nationale ressourcer. Det fremmer en transformativ tilgang til forvaltning af offentlige finanser, der afhjælper de grundlæggende årsager til uligheder på grund af køn og handicap, og knytter den tæt sammen med udformningen og gennemførelsen af politikker for social beskyttelse. En forbedring af mobiliseringen af nationale ressourcer kræver både, at der sikres et finanspolitisk råderum, og at der indføres effektive og progressive skattesystemer. Derudover bør det nationale og internationale samarbejde om bekæmpelse af skatteunddragelse og ulovlige finansielle strømme intensiveres,
 - c. det er afgørende, at den private sektor foretager flere investeringer til støtte for bæredygtig udvikling i partnerlandene som fremmet af Global Gateway-strategien, idet der altid tages hensyn til princippet om ejerskab. For at tiltrække privat finansiering til langsigtede bæredygtige projekter af høj kvalitet er det også af afgørende betydning at investere i menneskelig udvikling og kapacitetsopbygning, forbedre stabile nationale og internationale finansielle systemer, fremme bæredygtighedsrelaterede finansielle instrumenter såsom grønne obligationer, sikre interoperabilitet mellem rammer og standarder for bæredygtig finansiering samt sikre passende EU-lovgivningsrammer og, hvor det er relevant, risikobegrænsende mekanismer. Multilaterale udviklingsbanker og andre udviklingsfonde spiller en vigtig rolle og er afgørende for at frigøre privat finansiering til støtte for verdensmålene for bæredygtig udvikling i større målestok.

15. Rådet opfordrer Kommissionen, den højtstående repræsentant og medlemsstaterne til i overensstemmelse med deres respektive beføjelser:
- a. at styrke og øge synligheden af Team Europas indsats for menneskelig udvikling i partnerlandene, navnlig ved at fremme et fælles narrativ og tilrettelægge besøg på højt plan på stedet. Denne støtte bør primært fokusere på ligestilling mellem kønnene, kvinders og pigers udøvelse af menneskerettigheder, unge og personer i sårbare situationer såsom personer, der lever i fattigdom, børn og personer med handicap samt mennesker, der er berørt af klimaændringer,
 - b. at styrke og udbygge samarbejdet med partnerlandene for at sikre inklusive, repræsentative, gennemsigtige og ansvarlige offentlige institutioner på alle niveauer, der fremmer god regeringsførelse og tillid mellem borgerne og deres institutioner for at sikre lokalt ejerskab, og at fremme borgeres og civilsamfundsorganisationers fulde, lige og meningsfulde deltagelse i beslutningsprocesserne. Sunde økonomiske politikker og demokratiske og gennemsigtige institutioner til mobilisering af nationale ressourcer og private investeringer er afgørende i denne henseende,
 - c. fortsat at have skarp fokus på at støtte partnerlandene i at udforme, forbedre og gennemføre inklusive, fleksible og alment tilgængelige sociale beskyttelsessystemer og -foranstaltninger. De bør omfatte social mindstebeskyttelse, der beskytter mennesker og opbygger modstandsdygtighed, tilskynder til bæredygtige og grønne beslutninger og investeringer og aktivt muliggør udvikling af færdigheder og adgang til nye muligheder for anstændig beskæftigelse,
 - d. at gøre fuld og effektiv brug af alle de instrumenter, der er til rådighed, for at fremme retfærdig omstilling, herunder FN's Global Accelerator og ILO's retningslinjer for en retfærdig omstilling til miljømæssigt bæredygtige økonomier og samfund for alle, i overensstemmelse med Team Europe-tilgangen,
 - e. at mobilisere det fulde potentiale i den europæiske finansielle struktur for at fremskynde gennemførelsen af 2030-dagsordenen og støtte sårbare økonomier i at løfte deres befolkninger ud af fattigdom og samtidig beskytte planeten som anført på Paristopmødet om en ny global finanspagt.